

ИНТЕРНАЦИОНАЛНА ЛЕКСИКА В ПРОИЗВЕДЕНИЯТА НА МАРИН ДРИНОВ

Надежда Николова

доктор на филологическите науки, главен асистент, Секция за етнолингвистика,
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“, Българска академия на науките,
„Шипченски проход“ № 52, бл. 17, София, България,
nvnikolova@abv.bg, ORCID 0000-0002-1076-7964

През епохата на Възраждането с бързото развитие на националното самосъзнание и борбата за духовно и политическо освобождение се увеличава броят на научните публикации. Създават се благоприятни условия за езиково взаимодействие, за обособяване на един фонд от думи, които имат международна употреба. Интернационализмите обогатяват общия речников състав на европейските езици и се явяват първичното ядро за възможна бъдеща лексикална унификация на езиците.

Марин Дринов е един от първите български учени, който продължава и обогатява възрожденската традиция, като разработва на научна основа проблемите на книжовния език.

В доклада се анализира интернационалната лексика в произведенията на Марин Дринов. При справка с Възрожденския архив установяваме, че Марин Дринов пръв сред своите съвременници употребява редица думи от интернационалната лексика като генезис, графика, интерпункция, реставрация, стратегия и др. Той има заслуги за творческото обогатяване на интернационалната лексика, като много думи от лексикалната система на езика придобиват нова оценъчност, окраска, ново политическо съдържание, нова функционална значимост. Лексиката, използвана в научните и публицистичните му съчинения, в преобладаващата си част е от общонародния книжовен фонд на българския език от този период и е показател за динамиката и развитието на обществено-политическата лексика, която е съществена негова съставка. Изследването на интернационализмите в произведенията на Марин Дринов очертава неговата практическа заслуга за градивните процеси в устройството на българската лексика, за нейната европеизация и осъвременяване.

Ключови думи: Марин Дринов, интернационализми, интернационална лексика, лексикология, лингвистика.

INTERNATIONAL VOCABULARY IN MARIN DRINOV'S WORKS

Nadezhda Nikolova

Doctor of Philology, Chief Assistant, Section for Ethnolinguistics,
Institute of Bulgarian Language “Prof. L. Andreychin”, Bulgarian Academy of Sciences,
52 “Shipchenski Prohod”, bl. 17, Sofia 1113, Bulgaria,
nvnikolova@abv.bg, ORCID 0000-0002-1076-7964

During the Bulgarian Revival Period, in a time of increasing national awareness and struggles for political and spiritual liberation, the number of scientific articles is on the increase. Some favourable conditions for language interaction are established, conditions to form a pool of words that can be used internationally. Internationalisms enrich the general vocabulary of European languages and are the primary core, a possible future lexical unification of languages.

Marin Drinov was one of the first Bulgarian scholars to continue and enrich the Revival tradition by developing the problems of the literary language on a scientific basis.

In the article analyses the international vocabulary in Marin Drinov's works. Once a reference to the archive from the Revival Period is made, it can be ascertained that Marin Drinov was the first among his contemporaries to use a number of words that belong to the international vocabulary like genesis, graphics, interpunction, restoration, strategy, etc. He is credited with the creative enrichment of the socio-political vo-

cabulary, as many words from the lexical system of language acquire new shades of meaning, including new political meaning and new functional importance. The vocabulary used in his scientific and literary works is, to a great degree, part of the entire Bulgarian literary fund of that period, and it is an indicator of the dynamics and the development of the socio-political vocabulary that is its main constituent. The analysis of the internationalisms in Marin Drinov's works outlines his practical contribution to the generative processes in the vocabulary of the Bulgarian language, to its Europeanisation and modernization.

Keywords: Marin Drinov, internationalisms, international vocabulary, lexicology, linguistics.

Политическите, икономическите и културните връзки през епохата на Възраждането поставят на преден план преодоляването на средновековната затвореност на народите в рамките на Османската империя и оживяването на процесите на културна и езикова интерференция. Това води до обогатяване на речниковия състав, бързо попълвайки го с нови пластове лексика, която да удовлетворява постоянно разширяващите се нови обществени сфери. Създават се условия за езиково взаимодействие, за обособяване на фонд от думи, които имат международна употреба. През този период „интернационалните лексикални елементи обогатяват общия речников състав на европейските езици“ (Роров 1983, 74).

В науката за езика тези процеси в речниковия състав обикновено се свързват с т.нар. интернационална или международна лексика. Марин Дринов е активна езикова личност, представителна за XIX столетие. Именно тогава тази лексика буквално нахлува в езика на българското градско общество като резултат от навлизането на европейски бит и култура. „Международната културна лексика в България играе ролята на европеизатор и се разпространява главно чрез печатното слово: у нас започват да се внасят редовно западни книги и вестници“ (Videnov 1986, 51).

Думи от интернационалната лексика се срещат в българския книжовен език и през първата половина на XIX в., но масовото им заемане и утвърждаване е характерно за втората половина и още повече през третата четвърт на века. „Главно чрез посредничеството на руски език в речника на българския книжовен език навлизат множество думи от френски, немски и английски език, принадлежащи към т.нар. международна лексика“ (Georgieva i dr. 1978, 107).

Създават се условия за пряко заемане на някои думи от съответните западни езици. Сложността на пътищата за възникване и изменение на интернационализмите се обуславя от взаимодействието на вътрешноезиковите и междуезиковите фактори, които нерядко водят към полигенезиса на интернационализмите, към явления на множественост на етимологическите и историческите източници.

През третата четвърт на XIX в. българската наука и култура се стремят по нов начин да регулират международните си контакти, от които до голяма степен зависят темповете на духовната промяна. Погледът на българите е обърнат към Европа – поредния център на цивилизацията, предложил принципно нов модел на социално, обществено и културно развитие на човешкото общество. Динамична роля играят културните взаимоотношения и контакти на българската възрожденска култура с европейските народи, която непосредствено се реализира чрез образование, т.е. чрез подготовка на българската интелигенция в чуждите колежи, университети и академии. Значителен брой българи са учили в Русия и в Европа.

Марин Дринов е един от най-ярките представители на българската възрожденска интелигенция, за която М. Виденов пише: „Нашата възрожденска интелигенция прави всичко възможно за европеизацията на България. В областта на езика това се проявява в отваряне на вратите за общоевропейския лексикален пласт, наричан още международна лексика“ (Videnov 1986, 17).

В нашето интерпретиране няма разлика при формулиране на термините **международна лексика** и **интернационална лексика**, въпреки че някои изследователи разграничават тези понятия.

А. Павлова в статията „Относно някои терминологични проблеми при изследването на интернационалната лексика“ разглежда въпроса за дефинирането на термина „интернационализъм“, или „международна дума“, който е основен при проучването на интернационалната лексика. Чрез последователен анализ на кръг от структурно-семантични

проблеми се извеждат основните черти на търсената дефиниция. Нейното определение на термина „интернационализъм“ е: „лексема, интегрирана в лексикалната система на не по-малко от три близкородствени езика, разпознавана в тези езици, поради наличие на регулярни фонетични съответствия и сходства в основата или корена, при която при съпоставка на значенията на междуезиково ниво се установява семантична съотносителност по линия на най-малко едно от тях“ (Pavlova 1989, 94).

Под „интернационализъм“^{*} разбираме думи, съвпадащи по външната си форма (пълно или частично) и назоваващи предмети, ситуация и понятия от международен характер от областта на науката, политиката, културата, изкуството и др., и функциониращи в различни, преди всичко неродствени езици.

Както сочат редица изследвания в славянски и европейски езици, включително и на български език, интернационалната лексика до голяма степен е основата на обществено-политическата лексика. Интернационалната лексика се състои от думи, близки по форма, които се употребяват паралелно с едно и също значение в много родствени и неродствени езици и се интегрират в определена езикова система, приспособявайки се към фонетичните, морфологичните и граматичните закони на заемащия ги език. „Процесът на интернационализация е с изключителна важност – според някои изследователи той определя до голяма степен динамиката на съвременните славянски и в по-широк план въобще на европейските езици“ (Gushmit 1998, 9).

Тенденцията към интернационализация активизира книжовните езици. Интернационализацията на речниковия състав допринася за обогатяването и по-голямата диференциация на изразните средства в езика. За универсална, обща черта на езиците може да се приеме, че интернационализацията засяга преди всичко специализираната научна сфера. Като следствие от тематичната дистрибуция на интернационализмите, често чуждата по произход дума се възприема като маркирана с по-висока престижност и поради това се предпочита в официалните изказвания на интелектуалните съсловия. „Този факт е един от аспектите на социолингвистичния проблем за определяне на връзката между език (езикова динамика) и обществено мнение“ (Videnov 1997, 7).

Формата, с която попада заетата дума във възрожденския книжовен език, до голяма степен зависи от пътищата на проникването ѝ (пряко – направо от езика посредник). Поради това имаме основание да мислим, че „интернационалната и чуждата лексика навлизат в българския език не само посредством руски, но и чрез непосредствен контакт на нашата периодика с чуждата публицистика“ (Pорова 1964, 328).

Лексикалният материал, ексцерпиран от текстовете на Марин Дринов, дава възможност интернационалните думи да бъдат интерпретирани на няколко равнища в зависимост от степента на тяхното приспособяване към установената сред българите езикова практика и към изграждащите се норми на българския език: фонетично, морфологично и семантично.

През третата четвърт на XIX в. процесите на заемане са особено активни и динамични, поради което обикновено съществуват няколко фонетични варианта на една и съща интернационална дума, често носещи информация за езика посредник.

1. Фонетично адаптиране

В произведенията на Марин Дринов се привежда звуковата форма на заемките към основните фонетични закономерности в българския език.

В международната лексика фонетичният признак **h** (слабо **x**) > **г** се наблюдава в исторически план много широко през епохата на Възраждането и първите десетилетия след Освобождението, например:

Въ една от тѣхъ, записана в Тапезунтъ, един страшенъ и славен герой Ксантинъ учи сина си Василия да ходи свободно, където ще, само да не ходи на мжднитокъ и при една круша що расла край тоя токъ (Съч. II. 504).

^{*} Интернационализмите са ексцерпирани и нормализирани на съвременен български език от Дринов, М. Съчинения. Под ред. на В. Н. Златарски. Т. I. София, 1909; Т. II, 1911; Т. III, 1915.

В произведенията на М. Дринов се среща само един вариант – *герой*, докато в други книжовни практики през този период наблюдаваме два варианта – *герой* и *херой*. Формата *херой* е остаряла, а *герой* и нейните производни са утвърдени в книжовната практика.

М. Дринов появява стремеж да остане верен на изговора на думите в езика, от който те се заемат. Под влияние на руски език той употребява *республика* вместо *рeпублика*, например:

„Около това вржме и венецианската республика отвори война на Турция“ (Съч. II. 306).

М. Дринов предпочита фонетичния вариант на думата *музей* вместо архаичния *музеум*, например:

Този пък пржпись е найденъ между Велинови ржкописи и сега се намира въ библиотеката на Московский музей (Съч. I. 118).

При направената справка с лексикалните картотеки се доказва, че в езиковата практика на епохата през третата четвърт на XIX в. предпочитан и преобладаващ е вариантът *музей*, въпреки че се срещат и отделни употреби и на *музеум*.

Това, че М. Дринов предпочита по-новата форма, доказва неговото активно отношение при заемането на международна лексика. Той прави избор с оглед новоформиращия се български книжовен език. Като национална езикова личност, М. Дринов винаги е ръководен от идеята за книжовен език, изграден на демократичен принцип.

Под влияние на френския език в трудовете на М. Дринов са употребени имена на **-изм** без епентетично **ъ**, регламентирани и в руската фонетико-правописна практика. Тези имена се срещат в периодичния печат в публикации на неговите съвременници през третата четвърт на XIX в., например:

Причинтж, по които католицизмъ се изгубилъ въ чехската земя, писано въ 16-й вжкъ (Съч. I. 94);

Лезуитетж проповждвѣтъ, чи заедно съ католицизмът жцѣтъ ни отвор «тъ умственитж очи, щѣтъ да ни дадѣтъ образованіе; изъ това излази, читѣтъ ако жеде съ считатѣ много учени (Съч. III. 5).

Друга важна особеност, свързана със звука **ъ**, е липсата на фонетично адаптиране на съществителни имена като **театръ**, **министръ** (без вмъкнат еров вокал между шумова и сонорна съгласна), сравни:

Истина е, че десетъ дена пржди извѣриването на изборитж тогавашний министръ на вѣтржшните джла уничтожи тоя списъкъ като незаконенъ и го замжни с новъ, уж исправенъ списъкъ (Съч. III. 162);

Послж съ даде въ чешкия лжтень театръ оратор і умъ (музикално пжніегласно и инструментално) (Съч. III. 19).

Срещат се и варианти, когато има вмъкнат еров вокал между шумова и сонорна съгласна, но те са сравнително по-малко, например:

И тая агитация можеше да постигне своята цжлъ, ако знаменитият тогавашенъ воененъ министъръ графъ Д. А. Милютинъ не поддържаше Императорския Комисаръ въ една много тежка за него минута (Съч. III. 167).

В трудовете на М. Дринов се забелязват колебания в употребата на различни фонетични варианти на думата **дипломация**, например:

Причинитж на тая пагубна на южното словжнство, особено за българетж въ посока на руската дипломатия съ различни (Съч. III. 447).

Сравни:

Работата дойде обаче до Берлинский конгресъ, на който руската дипломация се яви отстъпчива (Съч. III. 488).

Борбата между различните фонетични варианти завършва с настаняването на един от тях, което подсказва тенденциите на транскрипция на думите от чужд произход в книжовноезиковата практика.

Марин Дринов, верен на своя филологически усет и на демократическите си възгледи и принципи, следва общите тенденции на езиковата практика на своята съвременност.

2. Морфологично адаптиране

Грамматичната адаптация на заемките в българския език е процес, при който те се подчиняват на морфологичните закони и норми на българския книжовен език и получават граматичните признаци род, число, определеност.

В българския език родът на преобладаваща част от заимстваните думи по правило се определя от техния завършек в момента на приемането им в съответствие със силните родови модели на домашните съществителни имена. В съответствие с това съществителните на съгласен звук преминават към мъжки род: *архив* (Съч. I. 73) *от лат. archivum*, *капитал* (Съч. III. 154) *от лат. capitalis*, *дипломат* (Съч. III. 242) *от фр. diplomate*; които завършват на -а към женски род: *академия* (Съч. I. 266) *от лат. academia*, *пропаганда* (Съч. II. 133) *от лат. propaganda*, *критика* (Съч. II. 297) *от гр. κρίτική*; съществителните от -о или -е: *копие* (Съч. II. 263) *от лат. copia* се оформят като съществителни от среден род.

Много от тези съществителни имена навлизат в нашия език посредством руски или някой западен език. В резултат на различните формални модификации, които думата приема на българска почва, се появяват вариантите *метод* – *метода*, *флот* – *флота* и др. За една част думи от чужд произход родът се колебае между мъжки и женски. Марин Дринов употребява вариантите от женски род като *метода* (Съч. II. 266) и *флота* (Съч. I. 77).

Адаптацията на думите от чужд произход в българския език е процес с двупосочен характер – от една страна, заемките имат склонност да запазват своя формален звуков облик и в зависимост от него да се приобщават към съответния български граматически род, а от друга страна, действа противоположна тенденция за логическо изразяване на думите по род, т.е. приемане на рода, съответен на рода на думата в езика източник. Тези процеси се наблюдават в книжовноезиковата практика на Марин Дринов.

Словообразователните форми на интернационализмите в българския език са насочени към адаптацията на думите от чужд произход в българската морфологична система. Съществителните имена от интернационалната лексика на Марин Дринов получават форми за множествено число, съобразени с практиката на книжовниците от епохата.

Едносричните думи като *щат*, *акт* получават окончание -ове, *щатове* (Съч. III. 155); *актове* (Съч. III. 289), а многосричните – окончание -и. Например: *деспоти* (Съч. I. 80); *инспектори* (Съч. III. 153); *коректори* (Съч. II. 2); *официери* (Съч. II. 535); *филолози* (Съч. III. 226) и др.

Характерна особеност в научните и публицистичните произведения на М. Дринов е употребата и на граматични форми за множествено число с окончание -е като *философе* (Съч. III. 205), *общинаре* (Съч. III. 156). Наблюдават се колебания при използването на вариантите, например: *изследователи* (Съч. III. 803) и *изследователе* (Съч. III. 246).

В лексикалните картотеки тази форма е представена в книжовната практика на различни възрожденски автори. Често колебанията между употребата на двете форми за множествено число -и и -е са не само в текстовете на един и същ книжовник, но и в рамките на един и същ текст. В това отношение М. Дринов не прави изключение.

Категорията *определеност* в езика на XIX в. се изразява традиционно с изписване на старите кратки форми на показателното местоимение след думата. Колебанията са предимно в това, че в някои текстове членната форма се изписва след кратко тире, а в други – слято. Трябва да подчертаем, че няма никаква последователност при членуването, която да произтича от синтактичната позиция на думите в изречението – дали са подлог, или допълнение.

Членуването на интернационализмите в трудовете на М. Дринов е съобразено с рода, например:

При съществителни имена от м.р. ед.ч. е **-тъ**

Авторъ (Съч. III. 475) – *авторътъ* (Съч. III. 501)
Директоръ (Съч. II. 429) – *директорътъ* (Съч. I. 97).

При съществителни имена от ж.р. ед.ч. е **-та**

религия (Съч. I. 130) – *религията* (Съч. I. 14)
редакция (Съч. II. 105) – *редакцията* (Съч. II. 153)
политика (Съч. I. 218) – *политиката* (Съч. I. 308).

При съществителните имена от ср.р. ед.ч. е **-то**

копие (Съч. I. 263) – *копието* (Съч. II. 281).

При съществителни имена за мн.ч. е **-тѣ**

депутати (Съч. III. 421) – *депутатитѣ* (Съч. III. 411)
преводачи (Съч. II. 215) – *преводачитѣ* (Съч. II. 115)
куриери (Съч. II. 121) – *куриеритѣ* (Съч. II. 109).

3. Семантично адаптиране

Заемките през третата четвърт на XIX в. не само фонетично и морфологично, но и семантично са в процес на адаптация към българската езикова система. В изследванията по езикова контактология напоследък се наблюдава стремеж към преодоляване на недиференцирания подход към отделните етапи в усвояване на думите в системата на езика реципиент.

Най-общо съвременната лингвистика определя семантизацията като дефиниране на значението на думата в определен контекст. Усвояването на заетата дума от лексикалната система на българския език започва с опита да се намери българско съответствие, което най-точно ще разкрие нейната семантика и нейната контекстова употреба.

Публицистът Марин Дринов умело подбира българска дума, която по негова преценка точно предава значението на заетата, например:

идея – *знание* (Съч. III. 228)
религия – *вяра* (Съч. II. 10)
лингвистика – *езикознание* (Съч. I. 261).

Семантиката на някои абстрактни съществителни имена от международната културна лексика е разкрита и чрез логическо определение, когато те принадлежат към терминологичната система на някоя наука, например: *Физиология* – *запознаване с частите на човешкото тяло и с по-главните физиологически процеси* (Съч. III. 113).

Марин Дринов използва заемки, присъщи на научния стил. Това са моносемантични абстрактни съществителни имена като: *автономия* (Съч. I. 578), *коалиция* (Съч. III. 488), *мемоар* (Съч. III. 465), *нация* (Съч. I. 34), *полемика* (Съч. I. 323), *пропаганда* (Съч. II. 133), *реформа* (Съч. III. 143), *трактат* (Съч. III. 158) и др. Семантичната устойчивост на тези лексеми може да се обясни с терминологичния им характер в езика източник и с принадлежността на всяка от тях към някоя тясно специална област.

Тези международни думи могат да бъдат разпределени в групи въз основа на обединяващ семантичен компонент. Абстрактни съществителни имена като *агония* (Съч. II. 321), *идея* (Съч. III. 61), *реформа* (Съч. III. 143) и др. съдържат семантичния компонент „проява“.

Други моносемантични имена съдържат семантичния компонент „особеност“, например: *аудитория* (Съч. II. 121), *нация* (Съч. I. 34) и др. Те се доближават до събирателните съществителни, но се отличават от тях по това, че не означават неразложимо множество.

Само семантиката на абстрактни съществителни имена, с които се назовават различни клонове от човешкото знание, не предполага наличие на множествено число – *минералогия* (Съч. III. 142), *физиология* (Съч. III. 113) и др.

Марин Дринов използва и полисемантични заемки, чийто полисемантизъм е факт в езика източник, например: *акт* (Съч. I. 74), *аттестат* (Съч. III. 131), *дипломация* (Съч. III. 488), *драма* (Съч. III. 503), *идея* (Съч. III. 61), *интерес* (Съч. III. 61), *миссия* (Съч. I. 52), *полемика* (Съч. III. 97), *протокол* (Съч. III. 251) и др.

И тези заемки са претърпели развитие на семантиката на българска почва. Употребата на полисемантичните заемки в научните и публицистични съчинения на Марин Дринов показва, че в случая не може да става механично пренасяне на семантиката от един език върху друг едновременно с лексикалната единица. Всяко от заетите полисемантични абстрактни съществителни имена е оформило полисемантичния си обем на българска почва. Например: *политика*

Пряко значение: 'Наука за управляване на държавата'.

Преносно значение: 'Изкусен начин на действие, по който една държава или някое частно лице се води, за да постигне целта си' (Коджов, 1882).

В произведенията на Марин Дринов абстрактното съществително име *политика* се среща с употреба на преносно значение, например:

При това той често се обръща към онези българи, които се обръщат към чужда политика и не се радват за език български, но се учат да четат и говорят по гръцки и се срамуват да се наречат българи (Съч. I. 123).

Полисемантизмът от предаващия език само подпомага този процес, тъй като остава поливалентността като свойство на лексиката. В българския език заемките от този тип бързо се адаптират, употребяват се много често, установяват разнообразни лексикални връзки и съчетания. Например зетото абстрактно съществително *идея* Марин Дринов употребява в следните словосъчетания: *велика идея* (Съч. III. 61), *либерални идеи* (Съч. III. 163) и др.

Широките семантични възможности за лексикално съчетаване създават условия на съществителното *идея* да се употреби като полисемантично. Марин Дринов го използва със значението 'мисъл, понятие, постигнати по пътя на разума, към чието осъществяване се стреми човек', например:

Гърци, цариградски големци, които от преминалото столетие бяха проникнати с известната гръцка – велика идея (Съч. III. 61).

В научните трудове на Марин Дринов често се срещат интернационализми като: *администрация* (Съч. I. 143), *акциз* (Съч. III. 154), *анархия* (Съч. III. 243), *демонстрация* (Съч. II. 135), *империя* (Съч. I. 14), *инструкция* (Съч. III. 76), *интелигенция* (Съч. I. 13), *цивилизация* (Съч. III. 238) и др.

Голяма част от тези международни думи вероятно са заети чрез руски език. Основание за това твърдение ни дава фактът, че Марин Дринов е следвал и живял в Русия. Той е владеел перфектно гръцки, латински, френски, италиански, чешки и др. езици, поради което можем да предложим и друга теза за някои от заемките – че е включил тези заемки направо от езика източник.

При справка с лексикалните картотеки установихме, че думите: *генезис* (Съч. III. 256), *графика* (Съч. II. 445), *интерпункцията* (Съч. II. 26), *реставрациите* (Съч. III. 7), *стратегия* (Съч. III. 125), не са регистрирани при съвременниците на Марин Дринов, което ни дава основание да изкажем предположение, че пръв той ги въвежда в употреба. Например:

графика – в значение 'писменост'

Така съгласно и вситъж други първоначалателъ на новобългарската книжнина: всъжк е писалъ съ такъва графика, на каквато се е училъ, - нъж кои, както е познато, дори съ си служили съ гръцката алфавита (Съч. II. 445).

Марин Дринов използва *интерпункцията* в значение 'пунктуация', като термин от научния стил, например:

Извѣстieto, за което ми рѣчьта, заема съ това писъмо само нъ нколко редовци, които привождамъ, както съ писани во италианскійо ригиналъ без да измѣнявамъ на нъщо въ правописанието и въ интерпункцията (Съч. II. 445).

При справка в Немско-български речник (БАН, ИБЕ, 1963 под ред. на Арnaudов, т. I. с. 730) *interpunktion* е посочена със значение 'грам. Поставяне на препинателни знаци'.

генезис – в значение 'произход, зараждане', например:

Освѣжнъ това натрупаниятъ тукъ отъ него лингвистиченъ материалъ взетъ не само изъ познатите статии на Миклошича, но изъ нѣкои други съчинения, а тъй съ що изъ първоначалнитѣ изводи отъ IX–XII в. значително правят по-малко заплатено издирванѣто генезиса на южнославянскитѣ наречия и тѣхнитѣ взаимни отношения въ най-старитѣ прѣдисторически врѣмена (Съч. I. 387).

рестаурациѣтъ – в значение 'възстановяване'

Въ 1814 г. въ врѣмето на рестаурациѣтъ папа Пій VII пакъ възобнови иезуитскійтъ орденъ (Съч. III. 7).

Марин Дринов използва думата *стратегия* със значение 'общ план, замисъл в ръководството на дадена дейност, с оглед постигане на крайната цел'.

То заема въ сборника около деветдесет и две страници, състои се от две части и съдържа въ себе си правила и примѣри за военното изкуство (стратегия), нравствени наставления и правила как да се влада и обнася человек въ домашний си и общественъ животъ (Съч. III. 125).

От наблюденията на международната културна лексика, употребена в научните и публицистични текстове на Марин Дринов, установяваме, че книжовникът има изключителни заслуги за обогатяването на обществено-политическата лексика със значително количество заемки под влияние на демократическите идеи, които идват от Западна Европа и Русия, и във връзка с многостранната му политическа, обществена и културна дейност. Характерното тук е обстоятелството, че Марин Дринов подчинява лексиката от чужд произход на своята стилна система и употребява точно и прецизно международните думи, които в по-голямата част са научни термини в хуманитарните и обществените науки.

Марин Дринов като национална езикова личност в обществено-политическия и книжовен живот в България има съществен принос за правилното ориентиране на процесите на обогатяване и интелектуализация на българската книжовна лексика с интернационализми по посоката на заемане от по-развитите европейски езици.

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

- Videnov, M. 1986. Norma i rech [Norm and speech]. Sofia. (In Bulgarian).
Виденов, М. 1986. Норма и реч. София.
Videnov, M. 1997. Ezikat i obshchestvenoto mnenie [Language and public opinion]. Sofia. (In Bulgarian).
Виденов, М. 1997. Езикът и общественото мнение. София.
Georgieva, E. i dr. 1978. Slavyanski i neslavyanski ezikovi vliyaniya v perioda na oformyane i stabilizirane na savremenniya balgarski knigoven ezik (s ogleđ predimno na leksikata) [Slavic and non-Slavic linguistic influences in the period of formation and stabilization of the modern Bulgarian literary language (in view mainly of the vocabulary)]. *Slavic Philology*, Sofia, Vol. 15, pp. 107–120. (In Bulgarian).
Георгиева, Е. и др. 1978. Славянски и неславянски езикови влияния в периода на оформяне и стабилизиране на съвременния български книжовен език (с оглед предимно на лексиката). *Славянска филология*, София, т. 15, с. 107–120.
Gutchmidt, K. 1998. Ponyatiето tendentsiya v Prazhkata lingvistichna shkola i negovoto znenchenie za sinhronnoto izuchavane na slavyanskite ezici [The concept of trend in the Prague Linguistic School and its significance for the synchronous study of Slavic languages]. *Slavica Pragensia ad temearly*. Prague, pp. 97–102. (In Bulgarian).
Гутшмит, К. 1998. Понятието тенденция в Пражката лингвистична школа и Неговото значение за синхронното изучаване на славянските езици. *Slavica Pragensia ad temporanosta*. Praha, с. 97–102.
Drinov, M. 1909. Sachineniia [Works]. Vol. I. Sofia. (In Bulgarian).
Дринов, М. 1909. Съчинения. Т. I. София.
Drinov, M. 1911. Sachineniia [Works]. Vol. II. Sofia. (In Bulgarian).
Дринов, М. 1911. Съчинения. Т. II. София.

- Drinov, M. 1915. Sachineniia [Works]. Vol. III. Sofia. (In Bulgarian).
- Дринов, М. 1915. Съчинения. Т. III. София.
- Kodzhov, T. 1882. Rechnik, koyto sadarga 4000 chuzhdi dumi, koito se upotrebyavat v bulgarskiia ezik [A dictionary that contains 4000 foreign words that are used in the Bulgarian language], ch. 2. (In Bulgarian).
- Коджов, Т. 1882. Речник, който съдържа 4000 чужди думи, които се употребяват в българския език. Ч. 2.
- Popova, V. 1964. Vaznikvane na obshtestveno-politicheskata leksika i frazeologiia v Balgarskiia knizhoven ezik [Emergence of the socio-political vocabulary and phraseology in the Bulgarian literary language]. *Bulgarian language*, book 4–5, pp. 315–328. (In Bulgarian).
- Попова, В. 1964. Възникване на обществено-политическата лексика и фразология в българския книжовен език. *Български език*, кн. 4–5, с. 315–328.
- Pavlova, A. 1989. Otnosno nyakoi terminologichni problemi pri izsledvaneto na inernacionalnata leksika [On some terminological problems in the study of international vocabulary]. *Philology*, book 21–22. (In Bulgarian).
- Павлова, А. 1989. Относно някои терминологични проблеми при изследването на интернационалната лексика. *Филология*, кн. 21–22.
- Popov, K. 1979. Prinosat na Marin Drinov za ustroystvoto na knigovniia ni ezik [The contribution of Marin Drinov to the structure of our literary language]. *Hand book on the history of the Bulgarian literary language*. Sofia. (In Bulgarian).
- Попов, К. 1979. Приносът на Марин Дринов за устройството на книжовния ни език. *Помагало по история на българския книжовен език*. София.

Дата на подаване на статията в редакцията 25.08.2020 г.